

М.М. Танасієва, к.е.н., доц.,
доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
І.В. Замула, д.е.н., проф.,
професорка кафедри інформаційних систем в обліку та аудиту,
Державний університет «Житомирська політехніка»

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: РОЛЬ У ГАРМОНІЗАЦІЇ ЗВІТНОСТІ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Вже багато років провідні науковці світу, члени різних міжнародних організацій у сфері бізнесу, обліку та управління досліджують та розвивають концепцію сталого розвитку як невід’ємну складову життєдіяльності сучасного суспільства із дотриманням збалансованості між задоволенням сучасних потреб людства та захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їхню потребу у безпечному і здоровому довкіллі, що передусім передбачає збалансований розвиток її економічного, соціального та екологічного компонентів. Практика реалізації концепції сталого розвитку закладена в затверджених у вересні 2015 року в рамках Саміту ООН зі сталого розвитку 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку, результати якого викладені в документі Саміту [«Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року»](#) (17 Цілей Сталого Розвитку та 169 завдань) [1]. Як наслідок, неминучим було утворення відповідної інституції, яка б займалась регулюванням і уніфікацією основних положень концепції сталого розвитку в межах затверджених стандартів.

Наприкінці 2021 року опікуни Фонду МСФЗ оголосили про створення нової ради з установлення стандартів – Ради з міжнародних стандартів сталого розвитку (ISSB), метою створення якої є розробка всеосяжної глобальної бази стандартів розкриття інформації, пов’язаної зі стійким розвитком, яка надає інвесторам та іншим учасникам ринку капіталу інформацію про ризики компаній, пов’язані зі сталим розвитком, і можливості, щоб допомогти їм приймати обґрунтовані рішення. У червні 2023 року Рада з міжнародних стандартів сталого розвитку оприлюднила перших два стандарти (IFSR S) – МСФЗ S1 «Загальний стандарт розкриття інформації, пов’язаної зі стійким розвитком» та МСФЗ S2 «Стандарт розкриття інформації, пов’язаної з кліматом».

На додачу до створення Ради з міжнародних стандартів сталого розвитку (ISSB), було оголошено про злиття двох добровільних ініціатив у Фонд Вартісної звітності (Value Reporting Foundation, VRF) – глобальна некомерційна організація, яка надає різні ресурси, зокрема Інтегровану структуру звітності (IRF) та Стандарти Ради зі стандартів звітності сталого розвитку (SASB), які дозволяють організаціям розкривати галузеву інформацію про ризики та можливості, пов’язані зі сталим розвитком), прийняті в понад 70 країнах світу; та Цільова група з питань розкриття кліматичної фінансової інформації (CDSB) – міжнародний консорціум ділових та екологічних неурядових організацій, що пропонує структуру для звітності про навколишнє середовище та соціальну інформацію прийняту в більш ніж 14 тис. організаціях у всьому світі [2]. На сьогодні в Україні застосування Міжнародних стандартів сталого розвитку (IFSR S) не є обов’язковим, однак будь-яка компанія, яка намагається відповідати сучасним вимогам ведення бізнесу, прагнучим розкривати інформацію щодо сталого розвитку, а стандарти, які приймаються Радою з міжнародних стандартів сталого розвитку (ISSB), нададуть таку можливість. Основні складові Міжнародних стандартів сталого розвитку (IFSR S) подано у табл. 1.

Таблиця 1

Основні складові Міжнародних стандартів сталого розвитку (IFSR S)

Основні напрями (цілі)	Міжнародні стандарти сталого розвитку
Видавничий орган	Рада з міжнародних стандартів сталого розвитку (ISSB), нова Рада Фонду Міжнародних стандартів фінансової звітності
Найважливіші стандарти та основи, на яких будуватимуться нові стандарти	Фонд вартісної звітності (VRF) (у результаті злиття Ради зі стандартів звітності сталого розвитку (SASB) і Міжнародного комітету з інтегрованої Звітності (IIR) у 2021 році), Рада стандартів розкриття інформації про клімат (CDSB), Цільова група з питань розкриття кліматичної фінансової інформації (TSFD)
Зацікавлені сторони	Капітало-орієнтовані користувачі
Перспектива суттєвості інформації, пов’язаної зі сталим розвитком	Перспектива фінансової суттєвості: вплив на вартість майна підприємства
Пріоритети у встановленні стандартів	Першочергові пріоритети: стандарти розкриття інформації, пов’язаної з кліматом
Перше застосування	Не вказується
Ухвалення (легітимність)	Шляхом структурної (часткової) легітимності
Формат видання	Цифровий машинозчитувальний формат на основі МСФЗ таксономії розкриття інформації про сталий розвиток

Джерело – складено авторами самостійно на основі [2; 3; 4; 5].

Варто зауважити, що з точки зору сталого фінансування, яке було відправною точкою поточних розробок Міжнародних стандартів сталого розвитку (IFSR S), виникає питання, на які цільові групи мають бути спрямовані нові стандарти. Чим більший обсяг потрібної інформації, тим більша її вартість, а також вища загроза перевантаження інформацією користувачів. Міжнародні стандарти сталого розвитку (IFSR S) фокусуються на інвесторах ринку капіталу, що відповідає ідеї сталого фінансування. Також слід звернути увагу на правові основи поточних ініціатив щодо стандартизації звітності про сталий розвиток. Наразі вимоги щодо обов’язкової звітності ґрунтуються на законах, і таким чином, є частиною процесів, які мають демократичну легалізацію. Нові стандарти розробляються приватними організаціями, які можуть чітко описувати процеси управління, але у кінцевому підсумку можуть не мати міцної правової основи.

Однак, незважаючи на поки неясне трактування та узгодження нових Міжнародних стандартів сталого розвитку, варто зазначити, що вони однозначно формуватимуть основи звітності про сталий розвиток. На міжнародному та наднаціональному рівні, вони вже призвели до процесу консолідації існуючих стандартів. За новими стандартами можуть слідувати проекти, які все ще перебувають на ранній стадії вимог щодо обов'язкового звітування, і таким чином можуть запобігти будь-якій подальшій фрагментації на національному рівні. Тож, зрештою основне призначення нової стандартизації звітності сталого розвитку на рівні компанії – гармонійна практика формування звітності на основі чіткого розуміння того, що означає сталий розвиток, що є вагомим кроком вперед у порівнянні з неоднозначною ситуацією у минулому.

Література

1. Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року. Генеральна асамблея ООН від 21.10.2015 р. – Режим доступу: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/sustainable-development-report/the-2030-agenda-for-sustainable-development.html>
2. Фонд МСФЗ – <https://www.ifrs.org/>
3. Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (Цільова група з питань розкриття кліматичної фінансової інформації) <https://www.fsb-tcfd.org/>
4. Climate Disclosure Standards Board (Рада стандартів розкриття інформації про клімат) <https://www.cdsb.net/>
5. Sustainability Accounting Standards Board (Рада зі стандартів обліку сталого розвитку) <https://www.sasb.org/>